

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINA. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Rolul Regelui în revizuirea legilor constituționale, de d-l Anibal Teodorescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-unite*: Vasilica St. Miulescu cu I. Tanoviceanu (Recurs. — Materie penală).

Curtea de apel din Craiova, secțiunea I: Sterie Staicu cu Banca Muncii din Craiova (Faliment. — Incetare de plăți. — Creditor unic).

Judecătoria rurală ocolul Cavarna: Gociu A. Gosef cu Epitropia bisericii Sf. Bogorodița și altu (Exequatur. — Carte de judecată. — Cerere de investire. — Judecătorie de ocol. — Necompetență).

ROLUL REGELUI

IN REVIZUIREA LEGILOR CONSTITUȚIONALE

Cu privilegiul unei teorii a d-lul C. G. Dissescu

În noua edițiune a volumului său de Drept constituțional, eruditul nostru profesor, d-l C. G. Dissescu, întemeiat pe interpretarea ce dă art. 128 din Constituțiune, insistă asupra rolului de căpetenie ce este chemat să joace Regele în procesul de revizuire a legii noastre fundamentale. «Adunările cele noi, zice alin. III al aceluși articol, proced în acord cu Regele la modificarea puncturilor supuse revizuirii». De unde d-l Dissescu crede că acest acord al Regelui nu poate fi numai simpla sancțiune, pe care Capul Statului o dă legilor în mod obișnuit, ci un acord prealabil al său, o *manifestare solemnă de adeziune* la modificarea Constituțiunii.

Altfel, dacă ar fi fost vorba în art. 128 de adeziunea obișnuită a Regelui la legile ordinare, «constituantul nu ar mai fi avut nevoie să o repete». Regele este un factor moderator față de Adunări și față de majorități, cari se schimbă și unele și altele. Și de aci încheierea pentru savantul nostru

profesor că «fără a se proceda de acord cu Regele la revizuirea Constituției, se făptuește o flagrantă violare a celor mai elementare principii constituționale, ceva mai mult, un atentat la rolul moderator al puterii regale»¹⁾.

Nefiind de aceeaș părere cu d-l Dissescu, vom cerceta și noi chestiunea ridicată de d-sa, cu atât mai mult cu cât ea nu are numai un interes pur teoretic, ci și unul practic și de actualitate, Constituțiunea noastră fiind astăzi, după cum se știe, în proces de modificare.

* * *

Ce valoare juridică are sancțiunea regală în materie de legi ordinare? Este adevărat că, după Constituțiunea noastră, ca și după modelul ei belgian, funcțiunea legiuitoare a Statului este exercitată de către un îndoit organ: *Rege și Reprezentațiunea națională*. Rezultă de aci, că Regele este un component al organului legiuitor, înzestrat cu puteri egale cu acelea ale Camerii și Senatului. Pentruca o lege, așa dar, să devină perfectă, adică să-și producă efectele juridice voite de legiuitor, trebuie ca, pe lângă votul Parlamentului, să întrunească și consimțământul Regelui, trebuie ca acesta să o sancționeze. Regele ar putea însă și să refuze consimțământul său — «el poate refuza sancțiunea sa», zice art. 93 alin. III Const. — ceea ce ar aduce căderea legii.

Acestea sunt câteva principii elementare ale dreptului nostru constituțional.

S'a întâmplat însă la noi ceea ce s'a întâmplat și în Anglia: alături de regulile constituționale scrise, au apărut anumite reguli nescrise, isvorâte

1) Pag. 865. Pasagiu reproduc și în *Dreptul* No. 68 din 5 Noiembrie 1915.

din uzuri politice unanim admise și nediscutate. Dealtfel, nu avem oare o practică constituțională de o jumătate de veac?

Regula, de ex., după care guvernul trebuie să se bucure în orice moment de încrederea majorității parlamentare, regula a cărei sancțiune este sau demiterea guvernului sau dizolvarea Corpurilor legiuitoare, cu toate că nu este scrisă, are aceeași valoare la noi ca și cum ar fi fost cuprinsă într'un text constituțional. Nimeni nu ar putea admite ca conflictul dintre Parlament și guvern să se prelungească până la sfârșitul legislaturii, lucru ce se întâmplă în Statele-Unite ale Americii de Nord, unde uzurile constituționale sunt altele.

Alături de aceste reguli cari, după cum am văzut, complinesc textul Constituției, sunt și altele cari dau anumite directive textelor scrise, le explică înțelesul, înlesnindu-le astfel aplicarea zilnică. Uneori ele merg până la a corecta textul însuși al Constituției, astfel că însemnătatea unor asemenea reguli este și mai mare ca a celor dintâi. Un exemplu: după art. 66 și 78 din Constituție, pe când Adunarea deputaților este aleasă pe termen de patru ani, Senatul este ales pe opt ani și reînnoit pe jumătate la fiecare patru ani, prin tragere la sorți. Dar când oare s'a aplicat la noi acest text? Când, cu alte cuvinte, cu toate că se sfârșise legislatura Camerii, Senatul a mai continuat să funcționeze încă patru ani, după ce fusese mai întâi reînnoit pe jumătate? Niciodată; sau, dacă lucrul acesta s'a întâmplat vreodată, foarte de mult, sunt atâtea decenii de când nu se mai repetă, pentru că, în practică, odată cu împlinirea legislaturii Camerii, se dizolvă și Senatul, pentru a se procedea la alegeri integrale.

Tot astfel este și cu chestiunea care ne preocupă, adică cu chestiunea *valorii adevăratei Regelui la facerea legilor*. Este adevărat că, din punctul de vedere formal al dreptului scris, Regele este un factor legiuitor, investit cu puteri egale cu acelea ale Parlamentului. «El sancționează și promulgă legile. El poate refuza sancțiunea sa», zice art. 93 din Constituție. În realitate însă, rolul Regelui este cu mult mai redus, pentru că el nu s'a folosit niciodată sau aproape niciodată de dreptul său de *veto* pentru a-și refuza consimțământul unei legi votate de Parlament, ci, din potrivă, a sancționat toate legile, bune sau rele, chiar și pe cele neconstituționale. Și cum ar fi putut face oare altfel, dacă Regele, în regimul nostru constituțional, lucrează numai cu ajutorul miniștrilor? În practică, aceștia nu pot cere Regelui să se folosească de dreptul său de *veto*, căci dacă în realitate ei

ar fi fost protivnici proiectului de lege votat de Camere, aceasta ar fi însemnat că din discuțiunea urmată în Parlament, ministerul a ieșit învins și că deci el nu se mai bucură de încrederea majorității.

Mai mult chiar, Regele nu ar putea aduce unei legi nici măcar modificări, după care să o întoarcă apoi Camerilor, cum se întâmplă în Franța, unde, după termenii legii constituționale din 16 Iulie 1875, prezidentul Republicii are dreptul să ceară Camerilor, printr'un mesagiu motivat, o nouă deliberare, ce nu poate fi refuzată (art. 7).

Astfel fiind, Regele apare, sub raportul puterii de legiferare cu care este investit, ca un simplu organ de înregistrare a legilor, iar sancțiunea sa, sub rezerva promulgării și a publicării, ca o dovadă că acestea sunt perfecte, din punctul de vedere al condițiilor lor extrinseci.

Nimeni nu contestă Regelui rolul său de factor moderator în deslănțuirea pasiunilor și a luptelor politice, dar o experiență destul de îndelungată, de o jumătate de veac de practică constituțională, ne arată că, renunțând să se folosească de dreptul său de *veto*, Regele preferă să-și exercite atribuțiunile prin jocul alegerii guvernului în sânul diferitelor noastre partide și prin dizolvarea Camerilor.

Nu susținem aci o teorie revoluționară, ci ne mărginim să constatăm numai cum un principiu pozitiv se transformă cu timpul într'o simplă ficțiune, să constatăm, cu alte cuvinte, existența unei reguli de drept nescris, care a avut puterea să corecteze o regulă de drept scris.

În Anglia, unde situațiunea este aceeași în această chestiune, sunt mai mult de două veacuri de când regele nu s'a mai folosit de dreptul de *veto* și anume dela 1707, de când regina Ana I-a opus pentru ultima dată billului *Scotch militia*¹⁾. Aceasta a și făcut ca în dreptul public englez modern să apară regula nescrisă — *convențiune a Constituției*, cum o numește Dicey, în admirabila sa *Introducere* la studiul dreptului constituțional — că «Regele trebuie să primească o lege votată de cele două Camere»²⁾.

* * *

Am făcut această lungă introducere pentru a putea reduce rolul Regelui, în materie de legiferare ordinară, la justa sa valoare și pentru a ne putea întrebă dacă acest rol nu rămâne același și în materia, care ne preocupă, a revizuirii constituționale?

Știm că în această materie ni s'ar putea obiectă

1) Esmein, *Droit constitutionnel*, 1906, pag. 142 și urm.

2) Esmein, op. cit., 1902, pag. 23.

încă dela început că, dacă este adevărat că în materie de legiferare ordinară intervențiunea Regelui nu este de prea mare însemnătate, în materie constituțională însă Regele a putut să fie chemat să joace un rol cu mult mai însemnat, căci Constituțiunea însăși are o însemnătate cu mult mai mare față de legile ordinare. Fără îndoială că așa ar fi, răspundem noi, dacă aceasta ar fi rezultat dintr'un text precis al Constituțiunii; dar cazul nostru nu este acesta.

Constituțiunea fiind mai înainte de toate o lege, pentru a fi aplicată, trebuie sancționată de Rege și promulgată și ea, ca orice lege ordinară. Și este fără îndoială că *numai despre acest consimțământ* prin sancțiune a înțeles să vorbească art. 128, când a cerut *acordul* Regelui la modificarea Constituțiunii, căci nu este nici un motiv ca tot ceea ce am spus până acum despre sancțiunea legilor ordinare, să nu se aplice în întregime și celor constituționale. Adeziunea Regelui în acest din urmă caz se produce în aceleași condițiuni și are aceeași valoare juridică ca și în cazul dintâi, cu atât mai mult, cu cât știm că constituentul a vrut să dea revizuirii Constituțiunii un caracter de solemnitate, nu prin vreo intervențiune specială a Regelui, ci prin acea îndoită intervențiune a națiunii: o primă oară, când Parlamentul votează declarațiunea de revizuire, și o a doua oară, când națiunea procedează la alegerea Camerilor revizioniste.

Dar atunci, zice d. Dissescu, dacă ar fi fost vorba de sancțiunea obișnuită, «constituantul nu ar fi mai avut nevoie să o repete». Fără îndoială că în principiu așa ar fi trebuit să fie. Explicațiunea acestei repețiri o găsim în îndoitul motiv că, pe deoparte, ea figurează și în textul art. 131 din Constituțiunea belgiană, iar, pe de altă parte, constituentul nostru nu este la prima lui repețire, lucru ușor de înțeles, dacă ne gândim la puțina atențiune ce s'a dat preciziei textului constituțional la 1886, când proiectul se prezintă — cu excepțiunea unor dispozițiuni cu caracter național — ca o traducere literală a textului Constituțiunii belgiene din 1831. Astfel, pentru a cită numai câteva exemple, Constituțiunea nu spune oare în două articole deosebite, 24 și 105 (ambele modificate în 1884), că delictele de presă se judecă de juriu? De asemenea, în art. 115 și 126, că legile și regulamentele de administrațiune publică, pentru ca să fie obligatorii, trebuie publicate în *Monitorul oficial*?

Repețirile și chiar incoerențele de text nu trebuie să ne surprindă, pentru că niciodată constituentul nostru nu a avut nici curagiul să procedeze la revizuirea tuturor textelor constituționale și la punerea lor în concordanță, pentru a înde-

părtă toate acele articole cari nu au niciun motiv ca să figureze în corpul unei Constituțiuni moderne, și nu a avut nici competența trebuincioasă ca să o facă¹⁾.

Iată, prin urmare, că redacțiunea art. 128 din Constituție nu ne poate conduce la încheerea că ar fi vorba de un alt consimțământ al Regelui decât cel dat prin sancțiune în materie de legi ordinare.

Dar, analizând și dintr'un alt punct de vedere teoria prezentată de d-l Dissescu, găsim iarăși că ea nu este admisibilă în regimul dreptului nostru constituțional. În adevăr, dacă se cere o altă adeziune a Regelui decât cea obișnuită prin sancțiune, este locul să ne întrebăm: *în ce moment* va interveni această adeziune? mai înainte de votul constituantei sau după acest vot? O adeziune anterioară este inadmisibilă, cu rezervele ce vom vedea îndată, pentru că nu se poate concepe o adeziune a Regelui la revizuirea care nu s'a făcut încă. Cum ar putea oare Regele consimți la o modificare, despre care nu este în măsură de a ști în ce va constă?

O simplă adeziune de principiu? Vom vedea că ea există, dar nu poate avea acel caracter de solemnitate, pe care îl cere d-l Dissescu, pentru că valoarea ei reală este valoarea tuturor adeziunilor de principiu.

Dacă nu poate fi vorba, așa dar, ca Regele să-și dea consimțământul la revizuire înainte de votul Camerilor constituante, mai rămâne de privit cea de a doua soluțiune: a consimțământului său posterior făcerii revizuirii. Dar, în acest caz, un asemenea consimțământ se confundă cu însăși sancțiunea regală obișnuită.

Iată deci că, privind și această față a problemei noastre, ajungem la aceeași încheere: în materie de revizuire constituțională, Regele nu este chemat să-și dea adeziunea în alt mod decât prin sancțiune.

Fi-va oare această sancțiune în materie de revizuire a Constituțiunii deosebită numai prin vreo formă solemnă și specială, pe care ar îmbrăca-o? Mărturisim că nu am face nicio greutate de a primi o asemenea soluțiune, dacă ea ar fi indicată de textul Constituțiunii, căci, se știe că, mai ales în domeniul dreptului, formele solemne și derogatorii dela normele comune trebuie să fie cerute și arătate cu precizie de textele de legi.

Și totuși, după cum anunțam mai sus, Regele își dă consimțământul său la revizuire, chiar în afară de sancțiune și mai înainte ca revizuirea să se facă, atât prin mesagiul de deschidere a Adu-

1) Intr'o conferință ținută la *Cercul de studii al P. N. L.*, în 1912, arătam în amănunțime cari sunt toate aceste texte.

nărilor ce declară nevoia revizuirii și determină punctele de revizuit, cât mai ales prin mesagiul de deschidere a Adunărilor constituante. Oare, când Regele zicea în Februarie 1914: «sunt încredințat că... veți purcede la discuția măsurilor cerute pentru înfăptuirea reformelor agrare și a celor politice»¹⁾, și când zicea în Iunie, acelaș an, la deschiderea Constituantei: «Cu cea mai vie mulțumire, Mă găsesc iarăș în mijlocul reprezentățiunii naționale, căreia țara i-a dat misiunea de a revizui pactul nostru fundamental. Sunt încredințat că veți duce la bun sfârșit această mare operă, menită să întărească temeliile Statului și să-i asigure pentru multă vreme o pașnică și sănătoasă propășire....»²⁾, nu-și da consimțământul anticipat la revizuire?

Am arătat însă mai sus ce însemnătate se poate atribui unei asemenea adeviziuni de principiu, pentru că înțelegem că nu la ea face aluzie teoria d-lui Dissescu.

Redus, așa dar, la justa lui valoare juridică, chiar în această însemnată materie a revizuirii Constituțiunii, consimțământul Regelui, dat prin sancțiunea Constituțiunii revizuite, este singura formă cerută la noi de colaborare la acest însemnat act al Parlamentului. Mulțimea considerațiilor de mai sus și temeinicia lor nu pot conduce, credem, la o altă încheere. Dealtfel, astfel s'a urmat la noi, în 1879, când Constituțiunea a suferit prima ei revizuire, și tot astfel s'a urmat în 1884, cu ocaziunea celei de a doua revizuirii. Și, fără îndoială, că tradițiunea istorică în materie de interpretarea textelor constituționale își are valoarea ei. În Belgia, cu ocaziunea unicei revizuirii constituționale din 1892—93, Regele și-a dat adeviziunea tot prin simpla sancțiune.

Anibal Teodorescu

Conferențiar de Drept public la Facultatea din București.

1) *Desbaterile Adunării deputaților*, No. 1 din Febr. 1914.

2) *Idem*, No. 1 din 6 Iunie 1914.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela '22 Ianuarie 1916

Președintele d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Vasilica St. Miulescu cu I. Tanoviceanu

RECURS.—MATERIE PENALĂ.—DECLARAREA RECURSULUI.—
FORMALITĂȚI.—ART. 417 PR. PEN.—ART. 41 L. C. DE CAS.

Formalitățile prescrise de art. 417 pr. pen., cu privire la declararea recursului în casație, fiind substanțiale, ele au a fi observate în mod riguros, neputând fi înlocuite prin nici o altă formă,

iar art. 44 din legea Curței de casație nu a adus altă inovațiune decât aceea că, pentru înlesnirea părților, a prevăzut că, în viitor, recursul poate fi adresat nu numai la instanța de fond, dar și direct la grefa Curții de casațiune.

Astfel fiind, recursul trimis prin poștă, fără îndeplinirea formalităților prevăzute de art. 417 pr. pen., este neregulat.

No. 1.—Respins, ca neregulat, recursul făcut de Vasilica St. Miulescu, contra sentinței No. 657 din 1915, a tribunalului Prahova, secț. II, în proces cu I. Tanovicenu.

S'au ascultat: d-l avocat I. Tanoviceanu, în desvoltarea incidentului de neadmisibilitatea recursului; d-l procuror general Se. Popescu, în combaterea incidentului.

Curtea, deliberând,

Având în vedere cererea făcută de intimat, de a se declară neadmisibil recursul făcut de Vasilica St. Niculescu;

Considerând că art. 417 pr. pen. prescrie că, atunci când partea condamnată face recurs, ea trebuie să se prezinte sau în persoană, sau prin al său împuternicit, să facă la grefa instanței judecătorești a cărei deciziune voește a atacă, declarațiune verbală cum că voește a merge înaintea Curții de casațiune, iar greșierul este dator să constate această declarațiune în scris, să îngrijească ca ea să fie subscrisă atât de recurent, cât și de sine însuș și să o transcrie în registrul destinat la aceasta;

Considerând că, în materie penală, recursul este suspensiv și prin urmare hotărârile nu pot să fie executate decât când sunt irevocabile;

Că, executarea hotărârilor de condamnare interesează ordinea socială, de oarece executarea, ca și pedeapsa, are de scop să restabilească această ordine, mai mult sau mai puțin turburată prin infracțiunea comisă;

Că, dar, este un interes superior ca voința de a face recurs să fie constatată în mod sigur și neîndoios, pentru ca cu ocaziunea executării să nu mai poată avea loc nici un fel de discuțiune în această privință;

Considerând că, din acestea rezultă că formalitățile prescrise de art. 417 pr. pen. sunt substanțiale, că ele trebuie să fie observate în mod riguros și că, în general, nu pot să fie înlocuite prin nici o altă formă;

Considerând că, prin art. 44 din legea Curței de casație, legiuitorul nu a adus altă inovațiune decât aceea că, pentru înlesnirea părților, a prevăzut că în viitor recursul poate fi adresat nu numai la instanța de fond, dar și direct grefei Curții de casațiune;

Considerând însă că, în privința modului cum trebuie

să fie adresat recursul, fie la instanța de fond, fie la grefa Curței de casație, adică în privința constatărei voinței recurentului de a merge în casație, nu numai că art. 44 nu a adus nici o modificare la art. 417 pr. pen., dar, din contră, el prevede formal că recursul să se facă în modul arătat de codul de procedură criminală, adică conform art. 417 din acest codice;

Că, de asemenea, nici din art. 106 din legea judecătorilor de ocoale nu se poate trage vreun argument contrariu, căci prin acest articol legiuitorul nu s'a gândit să modifice formele recursului arătate de procedura penală, pentru simplul motiv că el nu se ocupă de recursul în casație, ci de o nouă cale de atac, de un recurs special, înființat prin acest articol, la tribunalul respectiv, în contra cărților de judecată civile sau penale, pronunțate de judecătorii de ocoale în ultima instanță, prin urmare nu în acest articol trebuie căutate și găsite formele în care urmează să se facă recursul la Inalta Curte de casație;

Că, dar, este învederat că art. 44 din legea Curței de casație și art. 106 din legea judecătorilor de ocoale n'au modificat în nimic art. 417 pr. pen., cu privire la constatarea voinței părții de a merge înaintea Curții de casație, astfel că această constatare trebuie să se facă întocmai în forma prescrisă de acest articol;

Considerând că, în speță, grefierul constată că a primit prin poștă o petițiune de recurs, semnată V. S. Miulescu, fără ca recurenta să se prezinte în persoană ca să facă declarațiune verbală de recurs și fără ca această declarațiune să fie înscrisă în registrul destinat pentru aceasta;

Că, în aceste condițiuni, recursul fiind neregulat făcut, el trebuie să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 2 Noembrie 1915

Președinta d-lui M. Măinescu, consilier

Sterie Staicu cu Banca Muncii din Craiova

FALIMENT. — ÎNCETARE DE PLĂȚI. — NEPUTINȚA PLĂȚII DATORILOR. — ART. 695 C. COM.

FALIMENT. — ÎNCETARE DE PLĂȚI. — CREDITOR UNIC. — DECLARARE ÎN FALIMENT. — ART. 701 C. COM.

FALIMENT. — PLĂȚI. — REFUZ DE PLATĂ. — EXCEPȚIUNI. — BUNĂ CREDINȚĂ. — ART. 696 C. COM.

10 Prin încetare de plăți se înțelege neputința unui comerciant ori a unei societăți comerciale

de a plăti datoriile exigibile și de oarecare importanță cu situațiunea sa, indiferent de împrejurarea dacă activul este mai mare sau mai mic decât pasivul.

20 Neplata unui singur creditor comercial, e suficientă pentru a atrage declararea în stare de faliment, de oarece, potrivit art. 701 din codul comercial, falimentul se declară după cererea unuia or a mai multor creditori.

30 Potrivit art. 696 c. com., simplul refuz al unor plăți pe temeiul de excepțiuni, pe care în bună credință debitorul le socotește întemeiate, nu constituie o probă de încetarea plăților și judecătorii, cu ocaziunea falimentului, nu au a verifica în drept temeinicia excepțiunilor invocate de debitor, ci sunt ținuți să examineze numai dacă ele sunt serioase și dacă debitorul cu bună credință se opune la plată, iar dovada bunei credințe incumbă debitorului.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut, prin petițiunea înregistrată la No. 6939 din 2 Octombrie 1915, de către Sterie Staicu, proprietar din Craiova, prin mandatar, d-l avocat N. Boboc, împuternicit cu procura legalizată la No. 11607 din 1914, de comisariatul Circ. I Craiova, contra sentinței comerciale No. 458 din 1915, pronunțată de tribunalul Dolj, secția comercială și de notariat, prin care s'a respins ca nefondată acțiunea intentată de Sterie Staicu contra societății anonime pe acțiuni «Banca Muncii» din Craiova, având de obiect declararea acestei societăți în stare de faliment;

Având în vedere că apelantul Sterie Staicu susține că, în mod eronat, tribunalul a respins acțiunea, întrucât societatea pârâtă, «Banca Muncii», din cauza nepriecerei și a incorectitudinii conducătorilor ei, a pierdut nu numai capitalul de 300.000 lei, subscris de acționari, cu care ea a început comerțul, dar a pierdut chiar și sumele depuse spre fructificare de multe persoane, între care d-sa, apelantul, care a depus spre fructificare 20.000 lei, cu termenul de restituire la 15 Mai 1914, cu dobânda de 7%, dar n'a primit decât dobânda până la 15 Noembrie 1914 și de atunci, cu toate intervențiunile ce a făcut, banca nu i-a mai plătit nici dobânda, nici capitalul; că, pe lângă d-sa, sunt numeroase persoane cari și-au pierdut sumele încredințate băncii, între alții, Tudor I. Andrei, un om sărac care a depus și el băncii 800 lei în depozit, dar n'a primit capitalul înapoi și a fost silit să pornească acțiune contra băncii la 20 Februarie 1915, obținând

câştig de cauză, prin hotărîre judecătorească definitivă; că, ceea ce învederează și mai bine starea de încetare de plăți a intimatei bănci e că din legăturile și afacerile făcute de ea cu altă societate anonimă «Ciocolata Popescu», ai căreia unii din conducători erau și în fruntea «Băncii Muncii», intimata a perdut suma de 338.584 lei, bani 95, cu cât a fost înscrisă la masa falimentului societății «Ciocolata Popescu», și din care sumă nu s'a putut plăti nici o cotă, întrucât activul societății falite «Ciocolata Popescu» a fost de mică importanță; că, dar, fiind stabilită încetarea de plăți și întrucât suma de 20.000 lei s'a depus de apelant în depozit, nu ca garanție pentru fostul director al băncii N. Ghilț, cum a pretins banca, urmează — a susținut apelantul — să se admită apelul și acțiunea;

Având în vedere că banca intimată s'a opus la admiterea cererii și a susținut că nu e în încetare de plăți; că nu are nici un protest, nici alți creditori n'au ridicat pretențiuni contra ei; că, în ce privește suma de 20.000 lei, pretinsă de apelant că i s'ar datoră, este nedreaptă susținerea, de oare ce acea sumă a fost depusă în anul 1909, când ginerile apelantului, N. Ghilț, care fusese director al băncii, s'a retras, și fiindcă acela rămăsese dator băncii suma de 30.000 lei, socrul lui, apelantul Sterie Staicu, a depus la bancă, ca garanție a datoriei lui Ghilțu, suma de 30.000 lei; că, Ghilț a plătit în urmă 10.000 lei din datoria sa și atunci i s'a restituit și apelantului 10.000 lei din cei 30.000 lei pe care-i depusese, rămânând la bancă încă 20.000 lei ai apelantului, dar tot cu titlu de garanție pentru pasivul lui Ghilț, care încă nu s'a acoperit; că, chiar în ipoteza că suma de 20.000 lei ar fi fost lăsată în depozit, banca n'a plătit-o, de oarece la ziua fixată în recipisă, 15 Noembrie 1914, creditorul nu s'a prezentat la bancă a cere suma și atunci banca, conform uzurilor băncilor locale, uzuri aplicate din anul 1913, de când dăinuște criza economică, e ținută a plăti peste un an, adică la 15 Noembrie 1915. În ce privește creanța de 800 lei către Tudor I. Andrei, banca n'a plătit-o, căci acest creditor deși a obținut o hotărîre judecătorească, n'a făcut nici un act de urmărire contra băncii;

Având în vedere că, conform art. 695 c. com., comerciantul care a încetat plățile pentru datoriile sale comerciale, este în stare de faliment, iar din art. 7 și 868 același cod, rezultă că și societățile comerciale pot fi declarate în stare de faliment, dacă au încetat plățile pentru datoriile comerciale;

Având în vedere că, încetarea de plăți, însemnează imposibilitatea, neputința unui comerciant ori societăți comerciale de a plăti datorii exigibile și de oarecare importanță, comparativ cu situațiunea sa, indiferent de împrejurarea dacă are activul mai mare sau mai mic decât pasivul;

Având în vedere, în afară de aceasta, că neplata unui singur creditor comercial e suficientă pentru a atrage declararea în stare de faliment; într'adevăr, art. 701 din codul comercial prevede că falimentul se declară după cererea unuia or a mai multor creditori;

Că, dar, față cu aceste cerințe ale legii comerciale, trebuie a examina dacă banca intimată e sau nu în încetare de plăți;

Având în vedere că, din recipisa de depozit No. 625 din 17 Decembrie 1913, dată de «Banca Muncii», se constată că la această dată banca a primit dela Sterie Staicu, apelantul, spre fructificare, suma de 20.000 lei, cu termen de restituire la 15 Mai 1914, cu dobândă de 7% pe an, iar pe verso recipisei se vede că odată cu depunerea, la 17 Decembrie 1913, depunătorul a primit dobânda până la 15 Mai 1914, și apoi, la 16 Mai 1914, a primit dobânda până la 15 Noembrie 1914;

Având în vedere că Sterie Staicu a susținut că dela 15 Noembrie 1914, n'a mai primit nici o dobândă, nici capitalul nu i s'a restituit, deși l-a cerut de repetateori, și, în urma refuzului băncii de a-i plăti, și cum o știe în neputință de a plăti, a cerut declararea ei în stare de faliment;

Având în vedere că, înaintea tribunalului ca și azi în apel, banca intimată a făcut două obiecțiuni la această acțiune: 1° suma de 20.000 lei n'a fost dată în depozit, ci ca garanție pentru datoria ce Ghilțu, fostul director al băncii și ginere al apelantului, avea către bancă în anul 1909, când s'a retras din directorat, și cum datoria celui garantat, N. Ghilțu, încă nu s'a acoperit, banca se opune la plata ei, și dar, conform art. 696 c. com., ea nu poate fi declarată în stare de faliment, în mod subsidiar a cerut a aduce registrele a se vedea pasivul lăsat de Ghilțu;

Având în vedere că, în adevăr, conform art. 696 c. com., singurul refuz al unor plăți pe temei de excepțiune, pe care în bună credință debitorul le socotește întemeiate, nu constituie o probă de încetarea plăților;

Având în vedere că, pe temeiul acestui text, judecătorul, cu ocaziunea falimentului, nu are să verifice,

în drept, temeinicia excepțiilor invocate de debitor, ei e ținut să examineze dacă ele sunt serioase în aparență numai și dacă debitorul cu bună credință se opune la plată, iar dovada bunei credințe incumbă debitorului;

Având în vedere că, nu numai că banca nu invoacă nici o probă serioasă, în dovedirea obiecțiilor sale, spre a se putea astfel verifica și stabili buna sa credință, dar, din contră, titlul pe care îl invoacă apelantul, recipisa emanată din partea băncii, în care se vede că suma de 20.000 lei s'a dat spre păstrare băncii, cu dobândă anuală de 7%, care s'a și plătit pe un an, exclude cu desăvârșire garanția pe care o invoacă banca;

Având în vedere că lucrurile, cu atât mai mare cuvânt trebuiesc privite astfel, cu cât, pedeoparte, e greu de admis că banca să fi primit o garanție atât de importantă, fără să fi intervenit între părți un act scris de garanție, iar pedealta, că banca nu arată măcar ce împrejurări au făcut pe bancă ca atunci când Sterie Staicu îi da o sumă ca garanție, ea să-i libereze un titlu constatând facerea unui depozit;

Că, față de aceste împrejurări, chiar dacă Ghilțu ar fi fost dator vreo sumă băncii la epoca depunerii de către Sterie Staicu a celor 20.000 lei, această împrejurare nu poate demonstra că Staicu a înțeles să garanteze pe Ghilțu către bancă și este deci inutil a se mai amâna procesul, pentru ca banca să aducă registrele cu care să stabilească creanța ei contra lui Ghilțu;

Că, astfel fiind, opunerea băncii la plată pe acest temei, este neserioasă, lipsită de bună credință și Curtea urmează a o înlătura ca atare.

Având în vedere că, în al doilea rând, banca a susținut că, chiar dacă suma de 20.000 lei ar constitui un depozit, cum depunătorul n'a cerut-o în ziua de 15 Noembrie 1914, data exigibilității, ea nu e ținută la plată decât peste un an, conform uzurilor stabilite de băncile locale, adică la 15 Noembrie 1915, zi care n'a sosit și deci datoria e neexigibilă;

Având în vedere că, chiar dacă ar fi exactă susținerea băncii că deponentul nu a cerut suma în ziua de 15 Noembrie 1914, exigibilitatea ei nu s'a putut amâna tocmai la 15 Noembrie 1915, căci, pedeoparte, banca n'a stabilit cu nimic uzurile pe care le invoacă, pedealta, din regulamentul de depozit al băncii se vede că ea primește două feluri de depozite: a) plătibile la cerere; și b) plătibile după un termen anumit, cum e în speță;

Având în vedere că, din momentul ce depunătorul a fixat un termen precis pentru restituirea depozitului, banca debitoare nu se poate pune la adăpostul abuzului pe care poate l-ar practica alte societăți și a pretinde că dacă depunătorul n'a cerut depozitul chiar în ziua scadenței, trebuie să aștepte să se scurgă încă o durată de timp cât acea care s'a scurs între depunere și prima dată a scadenței, și că numai atunci l-ar putea cere;

Principiile generale de drept aplicabile în speță, se opun la o asemenea interpretare și ele trebuiesc ținute în seamă, întrucât prin regulamentul de depozit, care constituie convenția părților, nu se aduce nici o derogare la regulile obișnuite, conform cărora, în urma zilei scadenței, creditorul poate oricând cere datoria sa, dacă ea nu s'a prescris;

Că, astfel fiind, și această obiecțiune a băncii fiind cu totul neserioasă, un simplu expedient la care recurge banca pentru amânarea declarării, trebuie înlăturată, rămânând bine stabilit că, dacă banca nu restituie depozitul apelantului, e din cauza încetării de plăți și nicidecum pentru că ea crede, în bună credință, că nu datorează apelantului suma de 20.000 lei;

Având în vedere, pedesupra, că încetarea de plăți rezultă și din cartea de judecată definitivă No. 1269 din 1915, pronunțată de judecătoria ocolului urban Craiova la 1 Aprilie 1915, prin care «Banca Muncii» e obligată să plătească lui Tudor I. Andrei suma de 800 lei, tot din un contract de depozit, datorie pe care «Banca Muncii» a afirmat că încă n'a plătit-o;

Având în vedere că, starea de încetare de plăți a băncii se deduce și din certificatul No. 34139 din 1915, dat de grefa tribunalului Dolj, secția III, din care se vede că «Banca Muncii» a fost înscrisă ca creditoare la masa falimentului societății anonime «Ciocolata Popescu», cu suma de lei 338.584, bani 95, creanță asupra căreia «Banca Muncii», din lipsă de activ, n'a primit nici o cotă, după cum a recunoscut astăzi însăși banca; or, e greu de închipuit că societatea, care a avut un capital de 300.000 lei, cât a avut «Banca Muncii», să încerce o pagubă atât de mare de lei 338.584, bani 95, adică mai mare decât capitalul ei, și totuși să se poată menține și să-și continue activitatea;

Că, astfel fiind, întrucât e pe deplin stabilit că societatea intimată e în reală încetare de plăți, urmează

a se admite apelul și acțiunea și a se declară falimentul ei;

Având în vedere că, conform art. 722 cod. com., Curtea urmează a determina provizoriu data încetării plăților;

Având în vedere că, din cartea de judecată definitivă, No. 1269 din 1915, pronunțată de judecătoria ocolului urban, se constată că Tudor I. Andrei a chemat în judecată «Banca Munci» pentru restituirea depozitului său, la 20 Februarie 1915; că, dar, încă dela acea epocă banca eră în încetare de plăți și dar urmează a hotărî această dată ca epocă a încetării plăților.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier C. R. Marinescu, admite apelul.

Semnați: M. Măinescu, Th. Ant. Brăiloiu, P. Neatzu,
Al. Cernătescu, C. R. Marinescu.

JUDECĂTORIA RURALĂ OCOLUL CAVARNA

Județul Caliacra

Audiența dela 18 Aprilie 1915

Goiciu A. Gocef cu Epitropia bisericei Sf. Bogorodița și altu

EXEQUATUR.— CARTE DE JUDECATĂ.— CERERE DE ÎNVEȘTIRE.— JUDECĂTORIE DE OCOL.— NECOMPETINȚĂ.— ART. 374 PR. CIV.

EXEQUATUR.— JUDECĂTORIE DE OCOL.— COMPETINȚĂ.— ART. 27 C. JUDEC. DE OCOL.— ART. 374 PR. CIV.

1° Judecătoria de ocol nu este competentă a se pronunță asupra cererii de învestire cu formula executorie a unei cărți de judecată, pronunțată de o judecătorie a unei țări străine, art. 374 din procedura civilă, dând în competența exclusivă a tribunalului de județ, acordarea exequaturului hotărîrilor străine definitive, ce urmează a se execută în ocolul lor, oricare ar fi gradul ierarhic al instanței străine, dela care emană.

2° Art. 27 al legii judecătoriilor de ocoale, vorbind de judecarea cererilor în materie mobilă și personală, stabilește competența judecătoriilor de ocoale, în pricinile în care se judecă fondul, și astfel nu deroagă dela dispozițiile art. 374 pr. civ., care prevede o procedură sumară, prin care se exercită asupra hotărîrilor străine un control, mai mult de drept internațional.

Judecata,

Asupra cererii de față, prin care Goiciu A. Gocef, din Cavarna, cere, pe baza art. 374 din procedura civilă, să se învestească cu formula executorie, cartea de judecată cambială, No. 8853 din 1914, a judecă-

toriei de pace ocolul I din Varna, regatul Bulgariei, prin care Epitropia Bisericei «Sf. Bogorodița», din Cavarna, și Tudor Gocef, din Cavarna, sunt obligați solidar să plătească reclamantului suma de lei 950, datorită cu cambie, plus procente de 8% pe an de la scadență, 1 Noembrie 1912, la achitare, 6 lei și 90 bani cheltueli de judecată și 1/4 % comision.

Având în vedere că această cerere se întemeiază pe dispozițiile art. 374 din procedura civilă, care are următorul cuprins:

«Hotărîrile judecătorești date în țări străine, nu se vor putea execută în România, decât după ce tribunalul, în al cărui ocol vor avea a se execută, va încuviința pritr'o sentință, învestirea lor cu titlul executoriu, în urma citării părților, etc.».

Considerând că, din cuprinsul acestui articol, reese neîndoios că, pentru a se obține executarea în România a titlurilor executorii dobândite la diferite instanțe judecătorești din țările străine, este necesar să se ceară și să se obțină dela tribunalul județului, în al cărui ocol urmează a se execută hotărîrea, formula executorie, care se acordă, în urma unei proceduri speciale și sumare;

Considerând că, numai tribunalul de județ este competent a statuă asupra acestor cereri, independent de valoarea litigiului și de gradul ierarhic al instanței ce l-a pronunțat în țară străină; aceasta pentru rațiunea că termenul generic de «hotărîri», ce întrebunțează legiuitorul în art. 374, se referă, fără îndoială, fie la cărți de judecată, fie la sentințe, fie la deciziuni, iar procedura ce se urmează de tribunale, nu este o judecare în fond a proceselor, ci este un control sumar asupra hotărîrilor, din punct de vedere al dreptului internațional;

Că, în speță, nu este aplicabil art. 27 al legii judecătoriilor de ocoale, care se referă la judecarea cererilor în materie mobilă și personală, adică la procesele, în care judecătorul cercetează și judecă fondul, nu și la cereri ca cele prevăzute de art. 374 din procedura civilă, unde e vorba de o procedură specială, ce nu atinge fondul proceselor; că, întrucât în legea judecătoriilor de ocoale, lege prin ea însăși derogatorie dela dreptul comun, nu s'a prevăzut nimic în această pricină, urmează că această procedură a fost lăsată în competența exclusivă a tribunalelor, poate și din cauza rarității cazurilor, în care sunt chemate a aplică art. 374 din procedura civilă.

Că, așa fiind, cererea părților de a se declină competența este fondată și judecata urmează a-și declină competența de a rezolvî această cere de exequatur.

Pentru aceste motive, judecata și declină competența, etc.

Judecător, Ion Eftimopol.